

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMĦALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-Hamis, 20 ta' Frar, 2020

Kawża Nru. 1

Rik. Nru. 183/09JRM

Dr Jeremy J. **DEBONO** bħala mandatarju speċjali għan-nom u in
rappreżentanza tal-assenti Bernard u Elvira konjuġi Jeanneret

VS

POOL AND SPA SUPPLIES LIMITED (C – 9735), u b'degriet tal-11 ta'
Marzu, 2010, issejthet fil-kawża s-socjetà Midi p.l.c. (C – 15836)

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq fis-27 ta' Frar, 2009, li bih u għar-
raġunijiet hemm imsemmija, l-attur *nomine* talab li din il-Qorti (i) issib, jekk
meħtieġ permezz ta' Perit minnha maħtur, li l-kumpannija mharrka tahti għall-
ħsarat u d-danni mgarrba minnhom fil-*penthouse* tagħhom numru T6F 17 li

jagħmel parti mill-binja bl-isem ta' "*Tigné Apartments*", f'*Tigné* minħabba d-dhul ta' ilma mill-*pool area* tal-istess binja; (ii) tillikwidata d-danni mgarrba minnhom, jekk meħtiegħ billi taħtar perit għal dan il-għan u (iii) tordna li l-kumpannija mharrka thallashom id-danni hekk likwidati. Talbu wkoll l-ispejjeż u l-imghax, u zammew sħaħ il-jeddijiet tagħhom għal kull azzjoni oħra spettanti lilhom;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tad-9 ta' Marzu, 2009¹, li bih ordnat in-notifika lill-kumpannija mharrka u tat direttivi lill-partijiet dwar it-tressiq tal-provi min-naħa tagħhom;

Rat it-Twegiba Maħlufa mressqa fis-27 ta' Mejju, 2009, li biha l-kumpannija mharrka laqgħet għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qalet li l-azzjoni attriċi tressqet qabel waqtha minħabba li bejn il-partijiet u oħrajn imdaħħlin fix-xogħlijiet kienu għaddejnin diskussjonijiet; u li, f'kull każ, ladarba l-ilmenti tal-atturi qamu minħabba xogħlijiet magħmula minn haddiehor, jixraq li min għamel hażin ix-xogħol jissejjaħ fil-kawża. Fil-mertu, tiċhad li holqot xi dannu lill-atturi, u tgħid li għandu jkun haddiehor li jwieġeb għal xi danni mgarrba mill-atturi *proprio*;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tal-10 ta' Ġunju, 2009², li bih hatret lill-Perit Arkitett Godwin Abela bħala perit tekniku sabiex ifittex u jirrelata dwar il-fondatezza tat-talbiet attriċi, wara li jieħu konjizzjoni tal-eċċezzjonijiet, u jagħmel l-osservazzjonijiet kollha li għandhom x'jaqsmu mal-każ;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tal-11 ta' Marzu, 2010³, li bih laqgħet talba magħmula mill-attur *nomine* b'rikors tiegħu tad-9 ta' Marzu, 2010, u sejhet fil-kawża lill-kumpannija Midi p.l.c.;

Rat it-Twegiba Maħlufa mressqa fil-11 ta' April, 2011, li biha l-kumpannija msejha fil-kawża laqgħet għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, tgħid li l-atturi rrinunzjaw għall-azzjoni kontra tagħha meta ċedew il-pretensjonijiet li kellhom fil-kawża fl-ismijiet *Dr Jeremy J. De Bono noe vs. Midi p.l.c.* li ggħib in-numru 184/2009 JRM⁴, f'liema kawża l-atturi talbu, fost oħrajn, li l-kumpannija mharrka (f'dik il-kawża) thallashom id-danni li qalu li garrbu minħabba fatti hemm imsemmija. Fil-mertu, laqgħet billi ċaħdet kull responsabbiltà għad-danni li l-atturi jgħidu li garrbu u tgħid li l-ħsarat holquhom huma stess meta għamlu tibdil estensiv fil-post qabel id-data tal-kuntratt li bih kisbuh, mingħajr ma kkonsultaw magħha, u liema xogħlijiet ma sarux minnha

¹ Paġ. 7 tal-proċess

² Paġġ. 15-16 tal-proċess

³ Paġ. 19 tal-proċess

⁴ Maqtugħa b'sentenza tad-9.12.2011 dwar il-kap tal-ispejjeż

imma saru mill-kumpanija mharrka. Tghid ukoll illi l-atturi ghandhom, f'kull kaz, igibu l-prova tad-danni li garrbu;

Rat ir-Rapport imressaq mill-perit tekniku fit-18 ta' Jannar, 2013⁵, u mahluf kif imiss waqt is-smigh tat-23 ta' April, 2013⁶;

Rat li waqt is-smigh tat-23 ta' April, 2013⁷, il-kumpanija msejha fil-kawza talbet li tithalla teskuti lill-perit tekniku, liema talba ntlaghet b'degriet moghti dakinhar (mill-Qorti diversament presjeduta);

Rat in-Nota mressqa mill-kumpanija mharrka fit-8 ta' Mejju, 2013⁸, li biha ressqet il-mistoqsijiet in eskussjoni lill-perit tekniku, ghal liema mistoqsijiet l-istess perit wiegeb b'Nota tal-14 ta' Mejju, 2013, minnu mahlufa fit-13 ta' Gunju, 2013⁹;

Rat in-Nota mressqa mill-kumpanija msejha fil-kawza fit-23 ta' Mejju, 2013¹⁰, li biha ressqet il-mistoqsijiet taghha in eskussjoni lill-perit tekniku, ghal liema mistoqsijiet hu wiegeb b'Nota tat-30 ta' Mejju, 2013, minnu mahlufa wkoll fit-13 ta' Gunju, 2013¹¹;

Rat ix-xhieda u l-provi dokumentali mressqa quddiem il-Qorti (diversament presjeduta);

Rat id-degriet taghha (diversament presjeduta) tat-13 ta' Gunju, 2013¹², li biha tat lill-partijiet zmien sabiex iressqu s-sottomissjonijiet taghom bil-miktub;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-kumpanija msejha fil-kawza fit-2 ta' Ottubru, 2013¹³;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-kumpanija mharrka fis-27 ta' Dicembru, 2013¹⁴, bi twegiba ghal dik tal-kumpanija msejha fil-kawza;

Rat is-surroga tal-24 ta' Jannar, 2014¹⁵, li biha din il-kawza giet assenjata lill din il-Qorti kif presjeduta;

⁵ Pagġ. 172 sa 183 tal-proċess

⁶ Pagġ. 171 tal-proċess

⁷ *Ibid*

⁸ Pagġ. 294 – 5 tal-proċess

⁹ Pagġ. 296 tal-proċess

¹⁰ Pagġ. 298 tal-proċess

¹¹ Pagġ. 300 – 1 tal-proċess

¹² Pagġ. 303 tal-proċess

¹³ Pagġ. 303 sa 312 tal-proċess

¹⁴ Pagġ. 317 sa 333 tal-proċess

¹⁵ Pagġ. 335 – 6 tal-proċess

Rat li minkejja d-degriet ta' din il-Qorti (diversament presjeduta) tat-13 ta' Ġunju, 2013, l-atturi naqsu li jssessqu s-sottomissjonijiet tagħhom¹⁶;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Rat id-degrieti tagħha li bihom ħalliet il-kawza għas-sentenza;

Ikkonsidrat:

Illi din hija azzjoni ta' danni dwar ħsarat go fond minħabba dħul ta' ilma wara xogħlijiet appaltati. L-atturi *proprio* bħala sidien ta' ġid immobbli li jagħmel minn blokka ta' bini, jgħidu li l-kumpannija li wettqet ix-xogħlijiet trid tagħmel tajjeb għall-ħsara li garrab il-post tagħhom minħabba d-dħul tal-ilma għax għamlet xogħol bla kont. Aktar 'il quddiem, talbu li tissejjaħ fil-kawza l-kumpannija li mingħandha kienu xtraw il-fond, billi mill-provi rriżultalha li seta' kien hemm rabta bejnha u dak li ġara;

Illi l-kumpannija mħarrka (minn issa 'l hemm imsejha "P&S"), min-naħa l-oħra, tiċhad li holqot dannu lill-atturi, u tgħid li l-ilmenti tal-atturi għandom jwieġbu għalihom, fost oħrajn, min qieghed il-protezzjoni kontra l-ilma ('*membrane*') u min għadda l-katusi tas-sistema tad-*drains*. Il-kumpannija msejha fil-kawza (minn issa 'l hemm imsejha "MIDI"), tiċhad ukoll kull responsabbiltà għal dak li jilmentaw minnu l-atturi, u tgħid li d-danni gāubhom b'idejhom meta għamlu tibdil fil-fond qabel ma daħlu fuq il-kuntratt mingħajr ma gābu l-kunsens tagħha;

Illi bħala fatti rilevanti illi joħorgu mill-atti ta' din il-kawza jirriżulta li fit-28 ta' Frar, 2008, l-atturi Bernard u martu Elvira Jenneret kisbu mingħand MIDI (il-kumpannija li kienet qieghda tmexxi l-kumplex) l-utili domiju għaž-żmien li fadal minn disgħa u disgħin (99) sena li bdew jgħaddu minn Ġunju tal-2000, tal-fond li jikkonsisti f'appartement u f'garaxx gēwwa l-kumplex ta' bini go Tigné Point, f'Tigné¹⁷. Fuq l-arja tal-appartement, l-atturi għandhom ukoll pixxina. Qabel ma l-atturi kisbu l-appartement, fil-fond sar *hydrotesting* u ma rriżultax li kien hemm problemi marbuta mad-dħul jew tnixxija ta' ilma¹⁸;

¹⁶ Paġ. 339 tal-proċess

¹⁷ Dok. "JD01" f'paġġ. 64 sa 94

¹⁸ Ara l-kontroezami tal-Perit Ivan Bartolo f'paġ. 189 tal-proċess

Illi wara li xtraw l-appartament, l-atturi għamlu xi xogħlijiet fih fosthom dawk madwar il-pixxina. Dan kien jinvolvi t-tqegħid ta' turgien fil-pixxina, tqegħid ta' madum u mużajk, u 'decking' madwarha. Ix-xogħlijiet saru minn P&S, u MIDI approvathom¹⁹. P&S kienet tqabbdet timla l-pixxina bl-ilma wara li temmet ix-xogħlijiet²⁰, u jirrizulta illi l-pixxina faret²¹. B'rihet hekk, saret ħsara kbira lill-*parquet* fl-appartament tal-atturi²², tant li kellu jinqala' kollu u minflok tqiegħed materjal ieħor²³. In-nefqa marbuta mad-dhul tal-ilma jtilgħu għal madwar erbgha u sittin elf ewro (€64,000)²⁴;

Illi f'Settembru, 2008, għamlet maltempata kbira, u fl-appartament tal-atturi daħal ħafna ilma. L-umdità fl-appartament kienet baqgħet tinħass sew²⁵. Irriżulta li l-katusi tad-drenaġġ tad-*deck* tal-pixxina kienu nstaddu²⁶ u d-*drain* minn ġod-*deck* tal-pixxina għal gox-xaft ma kienx imqabbdet mal-vertikali²⁷. Jirriżulta illi l-MIDI naqset li tagħmel test tad-*drains* qabel l-istaġun tax-xita²⁸, u l-ilma daħal saħansitra fl-appartament ta' terzi;

Illi l-atturi qabbdet perit li ħa konjizzjoni tan-nuqqasijiet li kien hemm fil-fond, u minn rapporti li hejja jissemew, fost orajn, (a) il-fatt li l-pixxina tħalliet tfur, (b) in-nuqqasijiet marbuta mas-sistema ta' ħarsien kontra d-dhul tal-ilma ('*membrane*'), (c) nuqqasijiet fil-katusi tal-ilma, (d) toqob fis-sollijiet taħt il-bibien tat-terazzin, (e) nuqqas ta' kisi tax-xaft u (f) nuqqasijiet fid-dettalji strutturali fid-dizinn²⁹;

Illi l-atturi bagħtu jgħarrfu b'dawn in-nuqqasijiet lil MIDI li ħadet azzjoni fuq diversi mill-ilmenti, iżda l-umdità fil-fond baqgħet, u reġa' daħal l-ilma tax-xita ftit wara li spicċaw ix-xogħlijiet rimedjali fit-terazzin. Minħabba f'hekk, l-atturi kienu fetħu kawża oħra kontra MIDI³⁰. Jirriżulta illi fil-5 ta' Mejju 2010, l-atturi ċedew dik il-kawża kontra MIDI minħabba li ntlahaq ftehim, u fid-9 ta' Dicembru, 2011³¹, wara li din il-Qorti astjeniet li tqis aktar it-talbiet attriċi fil-mertu f'dik il-kawża, tat sentenza marbuta mal-kap tal-ispejjeż;

Illi l-atturi jgħidu li fit-28 ta' Jannar, 2009, bagħtu ittra ufficjali lil P&S sabiex tersaq għal-likwidazzjoni u l-ħlas tad-danni li garrbu minħabba n-nuqqasijiet tagħha, u fis-27 ta' Frar, 2009, infetħet din il-kawża kontra tagħha.

¹⁹ Ara x-xhieda ta' Greta Apap Bologna f'pag. 233 tal-proċess

²⁰ Ara x-xhieda ta' Mario Sammut f'pag. 246 tal-proċess

²¹ Ara x-xhieda ta' Chris Guercio f'pag. 245 tal-proċess

²² *Ibid* pag. 234 tal-proċess

²³ *Ibid* pag. 234 tal-proċess. L-ispejjeż marbuta mal-*parquet* jammontaw għal €20,116.94, flimkien ma' €950 biex jitneħħa.

²⁴ Ara affidavit ta' Bernard Jenneret f'pag. 214 – 5 tal-proċess, Dok. "JB" f'pag. 216 tal-proċess u Dokti. "JB1" sa "JB14" f'pag. 218 sa 232 tal-proċess. Ara wkoll ix-xhieda ta' Greta Apap Bologna f'pag. 234 – 5 tal-proċess, u dok. "GAB7" f'pag. 242 tal-proċess

²⁵ *Ibid* pag. 188 tal-proċess

²⁶ Ara x-xhieda tal-Perit Anton Valentino f'pag. 187 tal-proċess. Ara wkoll ix-xhieda ta' Mario Sammut f'pag. 247 tal-proċess

²⁷ Ara x-xhieda ta' Olvin Mangion f'pag. 249 tal-proċess

²⁸ Ara x-xhieda tal-Perit Ivan Bartolo f'pag. 188 tal-proċess

²⁹ Ara r-rapporti mahruġa u l-korrispondenza mibgħuta mill-Perit Anton Valentino Dokti. "AV" sa "AV7" f'pag. 190 sa 211 tal-proċess

³⁰ Rik Nru. 184/09JRM

³¹ P.A. 9.12.2011 fil-kawżafl-ismijiet *Dr Jeremy De Bono noe vs MIDI p.l.c.* f'pag. 159 sa 166 tal-proċess

Fil-mori ta' dawn il-proċeduri, l-atturi talbu li tissejjaħ fil-kawża MIDI, liema talba ntlaqgħet;

Illi l-Qorti sejra tgħaddi biex tagħmel il-konsiderazzjonijiet ta' natura legali marbutin mal-każ u dan fid-dawl tal-eċċezzjonijiet imressqa mill-kumpannija mharrka u dawk imressqa mill-kumpannija msejha fil-kawża. L-eċċezzjonijiet huma kemm ta' natura preliminari kif ukoll dwar il-mertu;

Illi l-Qorti sejra tibda billi l-ewwel tistharreg **l-ewwel eċċezzjoni preliminari li tressaq MIDI**. Bis-saħħa tagħha hija tgħid li t-talbiet tal-atturi waqgħu fil-konfront tagħha għaliex jolqtu l-istess mertu tal-kawża l-oħra li huma kienu fetħu qabel u ċedewha. Hija tgħid li filwaqt li parti mix-xiljiet miġjuba kontriha kienu jirrigwardaw danni mgarrba minhabba dħul ta' ilma minn fuq il-bejt, għal liema xiljiet MIDI dejjem ċaħdet kull responsabbiltà, iċ-ċessjoni mill-atturi fil-konfront tagħha saret bla kondizzjoni. Fin-Nota ta' Sottomissjonijiet tagħha, MIDI tqajjem eċċezzjoni oħra marbuta mal-ewwel eċċezzjoni u jiġifieri dik li l-atturi qatt ma setgħu jifthu kawża kontra tagħha jekk qabel ma jhallsux l-ispejjeż tal-kawża li rrinunzjaw għaliha, haġa li ma għamlux;

Illi l-Qorti tibda biex tgħid li, safejn MIDI ippruvat tqajjem “eċċezzjoni ulterjuri” fin-Nota ta' Sottomissjonijiet tagħha, dan mhuwiex il-mod kif parti f'kawża tista' titħalla tagħmel dan. Il-liġi titkellem ċar³² dwar kif parti mharrka tista' tressaq eċċezzjoni ulterjuri wara li tkun digà ressqet l-eċċezzjonijiet tagħha fl-att originali tagħha. MIDI ma ħarsitx dak li titlob il-liġi f'dan ir-rigward, u għalhekk, safejn hija riedet tqajjem l-irregolarità tas-sejha fil-kawża tagħha min-naħa tal-atturi għall-finijiet tal-artikolu 907(2) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, din il-Qorti mhijiex sejra tqis tali “eċċezzjoni”. Dan jingħad ukoll minbarra l-fatt li, s-sejha fil-kawża ta' MIDI f'din il-kawża ntlaqgħet qabel³³ ma l-atturi *proprio* ċedew il-kawża l-oħra kontra tagħha (kienet in-notifika li saret wara dik id-data); minbarra dan, jidher li filwaqt li l-kawża l-oħra kienet l-azzjoni estimatorja, din hija azzjoni ta' danni akwiljani u għalhekk ma tistax titqies bħala “kawża oħra għall-istess haġa”³⁴;

Illi, madankollu, l-eċċezzjoni preliminari mqanqla minn MIDI tisthoqq stħarriġ fuq is-saħħa tagħha nnifisha. Dik l-eċċezzjoni hija maħsuba biex twaqqaf azzjoni li tkun altrimenti jisthoqqilha tiġi meqjusa minn qorti. Il-fatt li l-atturi rrinunzjaw għall-kawża mingħajr riżerva ma jfissirx li b'daqshekk jitilfu l-jeddijiet tagħhom li jagħmlu kawża oħra³⁵. Jingħad ukoll illi f'każ ta'

³² Art. 728(2) tal-Kap 12

³³ Għall-kuntrarju ta' dak li tallega MIDI fin-Nota ta' Sottomissjonijiet tagħha (paġ. 305 tal-proċess), id-degriet li laqa' t-talba għas-sejha fil-kawża ta' Midi ngħata fil-11.3.2010, u dan kien madwar xahrejn qabel ma l-atturi ċedew (fil-5.5.2010) il-kawża l-oħra li fetħu kontra l-istess MIDI

³⁴ Ara art. 907(2) tal-Kap 12

³⁵ P.A. A.E. **12.10.2012** fil-kawża fl-ismijiet *Joseph Mifsud et vs Joseph Camilleri et*

ċessjoni ta' kawża fejn il-Qorti ma tkunx tat il-fehma tagħha dwar it-talbiet attriċi fil-mertu, kemm-il darba l-Qorti fit-tieni kawża tista' timxi b'mod distint mill-ewwel kawża, iċ-ċessjoni m'għandhiex tkun ta' xkiel biex it-tieni Qorti tistharreg it-talbiet li jkollha quddiemha³⁶;

Illi f'dan il-każ jirriżulta li l-atturi fetħu żewġ kawżi fl-istess jum, li jgħibu żewġ numri konsekuttivi, waħda kontra P&S (din il-kawża), u l-oħra kontra l-MIDI (minn issa 'l hemm imsejha "it-tieni kawża"). Il-mertu tat-tieni kawża kien jirrigwarda difetti moħbija li l-atturi jgħidu li l-MIDI kienet taf bihom minn qabel u biex il-Qorti tillikwida l-*"aestimatio"* billi tnaqqa il-prezz li bih kisbu l-post, flimkien mad-danni talli MIDI kienet taf b'dawk id-difetti mistura. L-atturi jgħidu li fost il-ħsarat li ġarrbu hemm dawk li jirriżultaw minn difetti fl-aperturi u fit-terrazzin, u difetti fid-*drains* fil-livell tal-bejt u dawk li minnhom tinqeda l-pixxina. F'dik it-tieni kawża, il-perit Valentino (imqabbad *ex parte* mill-atturi) jgħid li ma hemmx relazzjoni bejn il-pixxina u t-terrazzin³⁷ u għaldaqstant id-difetti huma separati minn xulxin. Huwa jipprezenta korrispondenza li għaddiet bejn il-partijiet³⁸ u li wkoll tressqet f'din il-kawża³⁹. It-talbiet tat-tieni kawża kollha ġew ċeduti permezz ta' nota pprezentata fil-5 ta' Marzu 2010 "stante fethim"⁴⁰. Il-partijiet fit-tieni kawża naqsu li jgħarrfu lill-Qorti x'kien il-ftehim li ntlahaq bejniethom li wassal biex it-talbiet attriċi kollha ġew ċeduti. Li hu fiż-żgħur iżda hu li l-atturi rreżistew bil-qawwa li jhallsu l-ispejjeż tal-kawża, tant li fin-Nota ta' Ċessjoni huma "*jzommu ferm il-kap tal-ispejjeż*"⁴¹. Dan wassal biex din il-Qorti tat sentenza f'dan ir-rigward, u ordnat li l-ispejjeż tal-kawża jinqasmu bejn iż-żewġ partijiet indaqs;

Illi wara li qieset il-fatti u l-argumenti li ngabu quddiemha, il-Qorti tasal biex taqbel ma' MIDI dwar l-ewwel eċċezzjoni preliminari tagħha u dan għal aktar minn raġuni waħda. Fl-ewwel lok, għalkemm huwa minnu li din il-kawża u t-tieni kawża huma azzjonijiet maqtugħa minn xulxin u għalkemm l-atturi ċedew biss l-atti kontra MIDI fit-tieni kawża biss, iċ-ċessjoni f'dik il-kawża kienet waħda ġenerika milħuqa bis-saħħa ta' ftehim (li l-atturi qatt ma fessru dwar xiex kien sar) li jolqot ir-responsabbiltà ta' MIDI fil-konfront tal-atturi *proprio* bħala l-bejjiegħ tal-post. Fit-tieni lok, il-premessi tar-rikors promotur f'din il-kawża jidhru li jduru madwar ix-xogħlijiet appaltati lil P&S, li l-MIDI ma kinitx imqabbda bl-ebda mod li tagħmilhom jew tissorveljahom. Fit-tielet lok, fit-tieni kawża kien ħareġ li MIDI kienet għamlet bi spejjeż tagħha xogħlijiet rimedjali fil-post tal-atturi li jirrigwardaw ilmenti li l-atturi jsemmu f'din il-kawża wkoll. Fir-raba' lok, meta l-atturi talbu s-sejha fil-kawża ta' MIDI, iġġustifikaw dan fuq is-saħħa li "waqt l-aħħar seduta li fiha ngabru l-

³⁶ P.A. JZM 11.6.2012 fil-kawżafl-ismijiet *A.I.Ĉ. Joseph Barbara et vs Pawlu Carbonaro*

³⁷ Paġ. 140 tal-proċess

³⁸ Dok. "JD02" f'paġ. 95 tal-proċess

³⁹ Dok. "AV6" f'paġ. 209 tal-proċess

⁴⁰ Paġ. 126 tal-proċess

⁴¹ *Ibid*

provi rrizulta mis-subizzjoni tal-konvenuta li s-socjetà Midi plc hija involuta ġuridikament fil-każ in eżami”⁴². Din ir-raġuni hija miċhuda mill-atti tal-kawża: mhux biss sa dakinhar li tressaq ir-rikors għas-sejha fil-kawża ma kienet għadha saret l-ebda seduta effettiva ta’ smiġh ta’ xhieda jew subizzjoni fl-ebda waħda miż-żewġ kawżi miftuħa mill-atturi, imma talli meta tressaq ir-rikors għas-sejha fil-kawża ta’ MIDI, l-atturi kienu diġà għarrfu lill-Qorti, fit-tieni kawża, li huma kienu se jċedu l-atti kontra l-istess MIDI⁴³. Fil-ħames lok, l-atturi f’din il-kawża naqsu li mqar ifissru fejn MIDI trid twieġeb għax-xogħol magħmul minn P&S jew għall-ħsarat li huma jgħidu li garrbu minhabba tali xogħlijiet;

Illi dan iwassal biex il-Qorti issib li l-ewwel eċċezzjoni preliminari ta’ MIDI hija tajba u sejra tilqagħha. Ladarba l-Qorti waslet għal din il-fehma, ma tara l-ebda ħtieġa li tqis aktar l-eċċezzjonijiet l-oħrajn ta’ MIDI billi dawn huma konsegwenzjali għall-ewwel waħda;

Illi l-Qorti se tgħaddi biex tqis **l-eċċezzjonijiet tal-kumpannija mharrka**. Fl-ewwel eċċezzjoni tagħha, hija tgħid li l-azzjoni hija ntempestiva billi għaddejnin diskussjonijiet bejnha u bejn partijiet oħrajn li huma b’xi mod involuti fil-bini u tlestija (*finishes*) tax-xogħlijiet fil-fond tal-atturi;

Illi l-eċċezzjoni ta’ intempestività hija waħda ta’ natura dilatorja u li għandha titqajjem fil-bidu tal-kawża⁴⁴. Minbarra dan, minhabba li l-effett ta’ eżitu favorevoli għal eċċezzjoni ta’ intempestività huwa dak li jehles lill-parti mharrka milli tibqa’ iżjed fil-kawża, bil-jedd tal-parti attriċi li terġa’ tibda proċedura meta jgħaddi t-terminu li kien ingħata, l-eċċezzjoni trid tintlaqa’ meta tassew tkun pruvata u dan fuq il-massima li azzjoni tiġi salvata jekk dan huwa possibbli;

Illi mill-provi li l-Qorti għandha quddiemha, ma jirrizultax minnu dak li qiegħda tgħid P&S. Biex ikun ingħad kollox, minbarra li ma tressqet ebda prova f’dan is-sens, fin-Nota ta’ Sottomissjonijiet tagħha, P&S naqset li tittratta din l-eċċezzjoni. Minbarra dan, il-fatt li P&S baqgħet tikkontesta l-pretensjonijiet attriċi jixhed li, jekk kien hemm xi negozjati, dawn ma kienu hallew l-ebda frott;

Illi f’dawn iċ-ċirkustanzi, il-Qorti sejra tiċhad l-ewwel eċċezzjoni preliminari bhala mhix misthoqqa;

⁴² Ara rikors f’paġ. 18 tal-proċess

⁴³ Ara verbal f’paġ. 125 tal-proċess

⁴⁴ Ara Kumm. 28.5.1965 fil-kawża fl-ismijiet *Spiteri vs Ellul* (Kollez. Vol: XLIX.iii.1161)

Illi għar-rigward **tal-mertu tat-talbiet attriċi** u **tal-eċċezzjonijiet fil-mertu** ta' P&S, il-konsiderazzjonijiet ta' dritt li jintrabtu mal-każ iridu jiġu mistharrġa mill-kostatazzjonijiet magħmulin mill-Perit Tekniku fir-Relazzjoni tiegħu. Dan jingħad għaliex huwa kellu opportunità jifli l-provi li tressqu (jew li naqsu li jressqu) mill-partijiet, u wkoll li jara b'għajnejh ix-xogħol li kien sar u minn min. Ir-raġunament imfisser fir-Rapport imressaq mill-imsemmi perit jikkostitwixxi determinazzjoni ta' fatt li din il-Qorti tista' toqgħod fuqu għaliex, għalkemm *dictum expertorum numquam transit in rem judicatam*, il-konklużjonijiet ta' perit tekniku jikkostitwixxu prova u mhux sempliċi opinjoni jew suspett. Tali fehmiel għandhom is-saħħa ta' prova bħal kull prova oħra ammissibbli fil-liġi, u jibqgħu jgawdu din il-kwalità sakemm ma jiġux kontestati, jew permezz ta' provi oħrajn kuntrarji għalihom jew inkella b'sottomissjonijiet serji u tajbin biżżejjed li juruhom bħala fehmiel inattendibbli u li ma jitwemmnux⁴⁵. Għalkemm il-Qorti m'hijiex marbuta li toqgħod għal fehmiel ta' perit minnha mahtur kontra l-konvinzjoni tagħha nnifisha⁴⁶, madankollu l-*giudizio dell'arte* ma jistax u m'għandux jitwarrab faċilment, sakemm ma jkunx jidher b'mod ċar li l-fehmiel u konklużjonijiet tal-perit huma irraġonevoli⁴⁷;

Illi l-Qorti (diversament presjeduta) hatret Perit Tekniku sabiex, fost oħrajn, jfittex u jirrelata dwar l-fondatezza tat-talbiet attriċi u jagħmel l-osservazzjonijiet kollha li għandhom x'jaqsmu mal-każ. Xieraq jingħad li l-istess perit inħatar qabel ma MIDI kienet issejthet fil-kawża u qabel ma saret it-talba għal tali sejha. Sa dakinhar li nħatar il-perit tekniku, il-kawża kienet kontra P&S waħedha u x-xiljiet tal-atturi kienu kollha u esklussivament immirati lejn P&S. Dawk il-parametri tal-azzjoni attriċi baqgħu ma nbidlu qatt u, meta MIDI iddaħhlet fil-kawża bħala msejha, it-talbiet kienu baqgħu indirizzati kontra P&S biss;

Illi mill-kostatazzjonijiet magħmula mill-perit tekniku mahtur w mir-ragunijiet dettaljati li jagħti fir-Relazzjoni tiegħu, joħroġ ċar li għall-ilmenti tal-atturi u l-ħsarat imġarrbin minnhom, P&S ma tistax titgħabba bi htija dwar kollox. Il-perit sab li P&S għandha htija ta' parti biss mill-ħsarat li ġarrbu l-atturi u dan kien meta naqset li tipprovdi superviżjoni xierqa waqt li kienet qed timtela l-pixxina. Minħabba dan in-nuqqas ta' superviżjoni, il-pixxina mtliet bla ma kien hemm xi hadd minn P&S jara l-proċess jintemm u, minħabba tali nuqqas, il-pixxina faret u l-ilma qaleb għal ġol-post tal-atturi u għarraq l-art u mkejjen oħra tal-post. Fil-fehma tal-perit tekniku, dan in-nuqqas ikkwantifikah li jitla' għal għaxra fil-mija (10%) tal-htija kollha tad-danni mġarrba mill-atturi *proprio*⁴⁸;

⁴⁵ App. Ċiv. 9.2.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Benjamin Camilleri vs Carmel Debattista et*

⁴⁶ Art. 681 tal-Kap 12

⁴⁷ App. Ċiv. 23.6.1967 fil-kawża fl-ismijiet *Bugeja et vs Muscat et* (Kollez. Vol: LLi.389)

⁴⁸ Relazzjoni tal-Perit Tekniku AIC Godwin P. Abela f'paġ. 183 tal-proċess

Illi għar-raġunijiet imsemmija aktar qabel f'din is-sentenza, il-Qorti ma tistax tgħabbi lil MIDI b'xi parti mill-ħtija, għalkemm il-fehmiet tal-perit tekniku ma jhallu l-ebda dubju li, għall-ħsarat imġarrba mill-atturi, hi kellha terfa' parti konsistenti minn dik il-ħtija. Il-Qorti tqis ukoll illi l-partijiet ma ressqux talba għall-ħatra ta' periti addizzjonali biex iwaqqgħu l-fehmiet imtennija mill-Perit Tekniku. Madankollu, huwa minnu li kemm P&S u kif ukoll MIDI eskutaw lill-istess perit u, fis-sottomissjonijiet tal-għeluq tagħhom, ressqu lill-Qorti argumenti qawwija u studjati li jgħidu li l-ebda waħda minnhom ma għandha terfa' xi ħtija. Minkejja dan, din il-Qorti ma ssibx li dawk l-argumenti jseħħilhom jikkonvinċuha biex twarrab ir-riżultati teknici li joħorgu minn dik ir-Relazzjoni biex, minflok, tadotta l-fehmiet tagħhom;

Illi P&S tishaq li ma kien hemm l-ebda rabta kawżali bejn ix-xogħol li tqabbdet tagħmel u l-għargħar tal-post tal-atturi. Tgħid ukoll li l-atturi naqsu li jippruvaw kif imiss li dak li ġara kien ħtija tagħha. Tipprova wkoll tixhet il-ħtija fuq MIDI jew terzi li ma tagħrafx issemmi, bħala l-kawża tal-ħtija tal-qlib tal-ilma fil-post tal-atturi. Izda, lil hinn minn dawk is-sottomissjonijiet, il-Qorti ma tistax twarrab il-prova (bl-ebda mod miċhuda) mressqa minn rappreżentant ta' P&S innifisha, li l-mili tal-pixxina tal-atturi wara li ntemmu x-xogħlijiet appaltati lilha kien xogħolha. Fil-fehma tal-Qorti (u wkoll riflessa fil-kunsiderazzjonijiet tal-perit tekniku) il-mili tal-pixxina u t-testijiet marbuta magħha kienu jitolbu li P&S tara u tissupervizża l-proċess kollu. Minflok, hija tidher li tallega li xiħadd fetah il-*pipe* biex jimla l-pixxina u telaq mill-post u ħallih għaddej. Din il-Qorti tifhem li s-supervizjoni li P&S kellha twettaq kienet tali li, f'każ bħal dan, in-nies tagħha kienu jibqgħu fuq il-post biex jivverifikaw ukoll jekk is-sistema tad-drenaġġ tal-ilma żejjed f'każ li l-*pipe* jibqa' jfawwar kienx jaħdem biex iferragħ l-ilma ż-żejjed ġol-katusa minflok tħallih ifur mal-ġnub tal-pixxina. Kieku tassew kien hemm xiħadd fuq il-post meta l-pixxina bdiet tfur, kien jirriżulta jekk is-sistema tal-*overflow* kienx imqabbad tajjeb mas-sistema tad-drenaġġ (jew jekk kinitx imblukkata b'materjal li jsodd l-istess sistema) u wkoll ma kinitx issir il-ħsara li saret lill-art u mkejjen oħra tal-post tal-atturi;

Illi, fil-fehma tal-Qorti dawn iċ-ċirkostanzi joħolqu r-rabta kawżali bejn il-fatt dannuż u r-raġuni tal-ħsara mġarrba. U, minkejja li P&S tippunta s-swaba' lejn ħaddieħor għal dak li ġara, f'dan ir-rigward dan in-nuqqas ta' supervizjoni xierqa jaqa' fuqha biss. Għalhekk, il-Qorti ssib li hemm raġuni legali li ssejjes il-fehma teknika tal-perit maħtur li P&S għandha terfa' parti mill-ħtija għall-ħsara mġarrba mill-atturi;

Illi minħabba f'hekk, **l-ewwel talba attriċi** jixraq li tintlaqa', għalkemm mhux għal kollox għaliex hareġ ċar li P&S ma tahtix għall-ħsarat kollha li dwarhom l-atturi *proprio* fetħu din il-kawża;

Illi għar-rigward tal-kwestjoni tal-**likwidazzjoni tad-danni** tressqu provi mill-atturi dwar in-nefġiet li ħarġu biex sewwew il-ħsara li ġrat. Jidher li, kemm fil-mori ta' din il-kawża u kif ukoll tat-tieni kawża, saru x-xogħlijiet li irrimedjaw għall-imsemmija ħsarat. Għal dak li jirrigwarda l-ħtija ta' P&S f'dak li ġara, il-Perit Tekniku qies li d-dħul tal-ilma mill-bejt wassal biex l-art tal-*parquet* kellha tinqala' u tintrema b'nefqa ta' wieħed u għoxrin elf u sebgha u sittin euro (€21,066.94) li jinkludu l-prezz tal-*parquet* u t-tqegħid ta' materjal ieħor minflok⁴⁹. Lill-Qorti iżda jirriżultalha⁵⁰ li, minflok il-*parquet* li tneħħa, tqiegħed tapit fiss ("*carpeting*"), u biex seta' jitneħħa l-*parquet* kellha tiżżarma l-għamara mill-fond. Dan wassal biex l-atturi daħlu f'nefqa oħra ta' ftit aktar minn tmintax-il elf u tmien mitt euro (€18,805.41)⁵¹. B'hekk it-total tal-ammont ta' danni likwidat dovut minn P&S jitla' għal PA huwa ta' tlitt elef disa' mija u sebgha u tmenin euro u erbgha u għoxrin ċenteżmi (€ 3,987.24)⁵²;

Illi għall-finijiet tat-**tielet talba attriċi** l-Qorti sejra tikkundanna lil P&S tħallas lill-attur *nomine* s-somma likwidata fit-tieni talba attriċi;

Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tilqa' l-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-kumpannija msejha fil-kawża Midi p.l.c. u teħlisha mill-ħarsien tal-ġudizzju, bi spejjeż għall-atturi;

Tastjenti milli tqis l-eċċezzjonijiet l-oħrajn tal-kumpannija msejha fil-kawża;

Tilqa' limitament l-ewwel talba attriċi fil-konfront tal-kumpannija mharrka Pool & Spa Supplies Ltd, u issibha responsabbli f'parti għall-ħsarat imġarrba mill-atturi;

Tilqa' t-tieni talba attriċi fil-konfront tal-kumpannija Pool & Spa Supplies Ltd u tillikwida d-danni mġarrba mill-atturi, fis-sehem li għalih trid twieġeb l-istess kumpannija mharrka, fis-somma ta' tlitt elef disa' mija sebgha u tmenin ewro u erbgha w għoxrin ċenteżmu (€3,987.24c)⁵³;

⁴⁹ Dawn l-ammonti jirriżultaw minn Dok. "GAB7" f'pag. 242 tal-proċess: €20,116.94 + €500 + €450 = €21,066.94

⁵⁰ Xhieda ta' Greta Apap Bologna f'pag. 235 tal-proċess

⁵¹ Ara Dok "GAB7" f'pag. 242 tal-proċess u l-partiti €357.34 + €3,314.22 + €8,459 + €2,207.18 + €3,642.92 + €158.05 + €666.70 = €18,805.41

⁵² 10% ta' €21,066.94 + €18,805.41 (€39,872.35) = € 3,987.24

Tilqa' t-tielet talba attriċi u tordna lill-kumpannija mharrka Pool & Spa Supplies Limited thallas lill-atturi l-ammont ta' tlett elef disa' mija sebgha u tmenin ewro u erbgħa w ghoxrin centezmu (€3,987.24c) bhala danni likwidati, flimkien mal-imghax legali fuq l-imsemmija somma b'seħħ millum sal-jum tal-hlas effettiv;

Tichad l-eċċezzjonijiet tal-kumpannija Pool & Spa Supplies Ltd bhala nfondati fil-fatt u fid-dritt;

Tordna li l-ispejjeż tal-kawża jinqasmu bin-nofs bejn l-atturi u l-kumpannija mharrka Pool & Spa Supplies Ltd, b'dan li l-atturi jridu jhallsu wkoll l-ispejjeż tal-kumpannija msejha fil-kawża Midi p.l.c..

Moqrija

**Onor. Joseph R. Micallef LL.D.,
Imhalledf**

20 ta' Frar, 2020

**Marisa Bugeja
Deputat Registratur**

20 ta' Frar, 2020